AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	27 oktober 2026
Datum agendering	26 november 2026
Onderwerp	Bibob-beleid
Portefeuillehouder	N.A. van de Nadort

Samenvatting

Hierbij wordt de ‘Beleidsregel Wet Bibob gemeente Waadhoeke’ en het ‘Delegatiebesluit toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan’ ter vaststelling aan u voorgelegd.

Voorstel

1. De ‘Beleidsregel Wet Bibob gemeente Waadhoeke 2026’ vast te stellen voor zover het de bevoegdheden van de gemeenteraad betreft.
2. Het ‘Delegatiebesluit toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan’ vast te stellen.

Aanleiding

Wet Bibob

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) geeft bestuursorganen de mogelijkheid om de integriteit van personen en bedrijven te toetsen bij het verlenen van onder andere vergunningen, subsidies, aanbestedingen en vastgoedtransacties. Het doel van deze wet is te voorkomen dat de overheid onbewust criminele activiteiten faciliteert, bijvoorbeeld door vergunningen te verlenen aan ondernemingen die worden gebruikt voor witwassen of drugshandel.

Bibob-Beleid

Zowel uit het onderzoek naar de weerbaarheid van de gemeente Waadhoeke (Weerbaarheidsscan 2022) als uit het onderzoek van Hiemstra en De Vries is naar voren gekomen dat Waadhoeke nog diverse acties heeft te verrichtten als het gaat om de Bibob-aanpak. Daarnaast heeft Waadhoeke zich in 2022 geconformeerd aan de regionale intentieverklaring ‘de Friese Norm’ waarin de Friese overheden onder andere hebben afgesproken om een geactualiseerd Bibob-beleid te hebben waarin een aantal gezamenlijk onderwerpen staan opgenomen.

Het voorgestelde beleid komt tegemoet aan de aanbevelingen en de regionale afspraken. Het is een begin van het verbetertraject van de Bibob-aanpak in Waadhoeke. Het beleidsdocument is een belangrijke eerste stap om de achterstanden in te lopen. Het beleid maakt het mogelijk om de instrumenten die de wet de gemeente geeft ook structureel en effectief in te zetten, zodat criminele invloeden voorkomen kunnen worden.

Delegatiebesluit

Sinds de komst van de Omgevingswet is het mogelijk om de wet Bibob toe te passen bij een aanvraag voor het wijzigingen van het omgevingsplan. De gemeenteraad is daarbij het bevoegd bestuursorgaan. Dit betekent dat wanneer de wet Bibob op dit onderdeel van de Omgevingswet wordt toegepast, de gemeenteraad inzage krijgt in het totale dossier: van alle onderliggende (financiële) stukken die door de aanvrager zijn ingediend tot en met het (eventuele) advies van het Landelijk Bureau Bibob. Dit staat op gespannen voet met de geheimhoudingsplicht die rust op de (eigen) Bibob-informatie. Daarnaast roept het ook vragen op over proportionaliteit en de bescherming van de privacy van de aanvrager, zeker als er geen concrete aanwijzingen zijn van criminele activiteiten. Door de raadsbevoegdheden te delegeren aan het college, ontstaat er een meer discrete aanpak. Ook zorgt het voor een snellere doorlooptijd van aanvraag tot besluitvorming. Vandaar dat het ‘Delegatiebesluit toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan’ ter vaststelling wordt voorgelegd.

Beoogd (meetbaar) effect

Implementatie van de wet Bibob in de gemeente Waadhoeke, waardoor er minder ruimte wordt geboden om criminele activiteiten te ontplooien.

Motivering

Argumenten

1.1 De gemeenteraad is bevoegd orgaan voor het vaststellen van een deel van het Bibob-beleid.
De gemeenteraad is voor het wijzigen van het Omgevingsplan het bevoegd bestuursorgaan. Dit onderdeel valt binnen de kaders van de wet Bibob. Dit maakt dat de gemeenteraad voor dit onderdeel van het Bibob-beleid het bevoegd bestuursorgaan is en het beleid dient vast te stellen.

1.2 Bibob is een instrument ter bescherming van de openbare orde.
Met behulp van de wet Bibob kan het bevoegd bestuursorgaan bijvoorbeeld vergunningen, subsidies of privaatrechtelijke overeenkomsten weigeren wanneer er risico's zijn op crimineel misbruik. Dit maakt de wet en het onderliggende beleidskader een instrument ter bescherming van de openbare orde en veiligheid in de gemeente.

1.3 Met het Bibob-beleid voldoet de gemeente aan de verplichtingen vanuit de bestuurlijke intentieverklaring.
In 2022 hebben de bestuurders van de Friese overheden gezamenlijk een intentieverklaring getekend, waarmee zij een gezamenlijke lat leggen in de aanpak van ondermijning. In deze intentieverklaring zijn bepalingen opgenomen rondom de uitvoering van de wet Bibob, namelijk dat er een actueel vastgesteld Bibob-beleid is waarin diverse bepalingen zijn opgenomen.

1.4 Het beleid zorgt voor duidelijkheid van de toepassing van de wet.
Het beleid beschrijft hoe de gemeente de wet Bibob gaat toepassen. Door deze kaders vast te leggen ontstaat er een uniforme toepassing van de wet. Dit voorkomt willekeur en geeft duidelijkheid voor de aanvragers.

2.1 Delegatie van raadsbevoegdheden aan het college zorgt voor een meer discrete aanpak.
Sinds de komst van de Omgevingswet is het mogelijk om de wet Bibob toe te passen bij een aanvraag voor het wijzigingen van het omgevingsplan. De gemeenteraad is daarbij het bevoegd bestuursorgaan. Dit betekent dat wanneer de wet Bibob op dit onderdeel van de Omgevingswet wordt toegepast, de gemeenteraad inzage krijgt in het totale dossier: van alle onderliggende (financiële) stukken die door de aanvrager zijn ingediend tot en met het (eventuele) advies van het Landelijk Bureau Bibob. Dit staat op gespannen voet met de geheimhoudingsplicht die rust op de (eigen) Bibob-informatie. Daarnaast roept het ook vragen op over proportionaliteit en de bescherming van de privacy van de aanvrager, zeker als er geen concrete aanwijzingen zijn van criminele activiteiten. Door de raadsbevoegdheden te delegeren aan het college, ontstaat er een meer discrete aanpak. Vandaar dat het 'Delegatiebesluit toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan' ter vaststelling wordt voorgelegd.

Kanttekeningen/risico's

1.1 Het Bibob-beleid zorgt voor meer administratieve lasten bij inwoners en ondernemers.
Het Bibob-beleid zorgt ervoor dat bij diverse aanvragen er een Bibob-toets moet plaatsvinden. De aanvrager zal vervolgens een zogenaamd Bibob-formulier moeten invullen en de daarbij gevraagde informatie moeten aanleveren. Het gaat daarbij om informatie over bijvoorbeeld de financiële situatie, antecedenten en bedrijfsstructuren van de aanvrager. Deze extra administratieve lasten zorgen vaak voor weerstand. Daar staat tegenover dat zonder deze Bibob-toetsing het vrij eenvoudig is om in de gemeente criminele activiteiten te ontplooien of bijvoorbeeld geld wit te wassen met behulp van subsidies of vergunningen.

1.2 Het beleid kost structurele capaciteit in plaats van incidentele capaciteit.
Met het beleid wordt de wet Bibob breed toegepast in de gemeente Waadhoeke. Dit maakt dat er structurele capaciteit nodig is, zodat de aanvragen getoetst kunnen worden aan de wet Bibob en het lokale beleidskader. Daarnaast is het nodig om bijvoorbeeld de werkprocessen aan te passen en medewerkers te trainen.
Er is voor het onderwerp Bibob met incidentele middelen voor de jaren 2026 en 2027 capaciteit vrijgemaakt, maar een structurele aanpak is noodzakelijk. Zonder een structurele aanpak is het onderliggende beleid niet uitvoerbaar voor de lange termijn.

2.1 Delegeren zorgt voor minder grip op de uitvoering van bevoegdheden.
Door bevoegdheden van de gemeenteraad te delegeren aan het college, heeft de gemeenteraad minder grip op de uitvoering. Er worden besluiten genomen namens de gemeenteraad zonder dat hij zelf actief betrokken is bij de inhoud. De raad mag van het college verwachten dat er een zorgvuldige afweging zal plaatsvinden. Bovendien is het vanuit het perspectief van de aanvrager wel zo prettig dat allerlei persoonlijke informatie slechts met een select aantal betrokkenen wordt gedeeld.

2.2 Delegatie van raadsbevoegdheden zorgt voor snellere besluitvorming.
Het delegeren van de raadsbevoegdheden aan het college zorgt voor het verkorten van de doorlooptijd vanaf de aanvraag tot besluitvorming. Immers, de route van het college naar de gemeenteraad is niet meer nodig.

Alternatieven
Alternatief A. Niet akkoord gaan met het Bibob-beleid
De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om niet akkoord te gaan met het Bibob-beleid voor zover het haar eigen bevoegdheid betreft. Wanneer de gemeenteraad niet instemt met het Bibob-beleid, is besluitvorming rondom het delegatiebesluit niet aan de orde.

Alternatief B. Niet akkoord met het delegatiebesluit.
Het is mogelijk om wel akkoord te gaan met het Bibob-beleid, maar niet akkoord te gaan met het delegatiebesluit. Hierdoor blijft de gemeenteraad volledig geïnformeerd bij een verzoek tot wijziging van het omgevingsplan.

Vervolg
Na vaststelling door de gemeenteraad worden het beleid en het delegatiebesluit openbaar bekendgemaakt en treden de besluiten in werking.

Financiën
Om de Wet Bibob en het lokale beleidskader in de organisatie te implementeren, Bibob-onderzoeken uit te voeren en de ontwikkelingen te volgen is het noodzakelijk om de functie ‘Bibob-adviseur’ in te richten. Er is voor 2026 en 2027 in totaal € 90.000 eenmalig budget beschikbaar voor het invullen van de functie van Bibob-adviseur.

Bijlagen
Bijlage 1: Beleidsregel Wet Bibob gemeente Waadhoeke
Bijlage 2: Delegatiebesluit toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.:

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 27 oktober 2026;

B E S L U I T

1. De ‘Beleidsregel Wet Bibob gemeente Waadhoeke’ vast te stellen voor zover het de bevoegdheden van de gemeenteraad betreft.
2. Het ‘Delegatiebesluit toepassing Wet Bibob bij wijziging omgevingsplan’ vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 26 november 2026,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.